

GRUNDVANDSOVERVÅGNING 2014

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Igen i 2014 viser grundvandsovervågningen, at den stramme godkendelsesordning for pesticider virker. Gamle og nu forbudte pesticider findes stadig, men der er tegn på aftagende hyppighed over grænseværdien i det øvre grundvand.

Grundvandsovervågning 2014 beskriver fund af pesticider i grundvand i 2013 og giver en status for resultater fra perioden 1989 til 2013. Nu forbudte pesticider og deres metabolitter udgør den overvejende del af fundene. I rapporten anføres, at der i de senere år i det øvre grundvand har været tegn på en faldende andel af indtag med pesticider med koncentrationer over grænseværdien for grundvand på 0,1 µg pr. l. Mængden af data for de forbudte stoffer BAM (nedbrydningsprodukt af diclobenil) og DEIA (nedbrydningsprodukt af atrazin) og de regulerede stoffer dichlorprop og bentazon anses for tilstrækkelig til at kunne konstatere, at der ses tendens til faldende koncentrationer i prøver med fund. Siden 2011 er der analyseret for 10 stoffer, som ikke tidligere har været med i overvågningen, herunder to nedbrydningsprodukter fra rimsulfuron (Titus). Det ene stof er fundet i koncentrationer under grænseværdien i 0,8 procent af indtagene, mens det andet stof ikke er påvist.

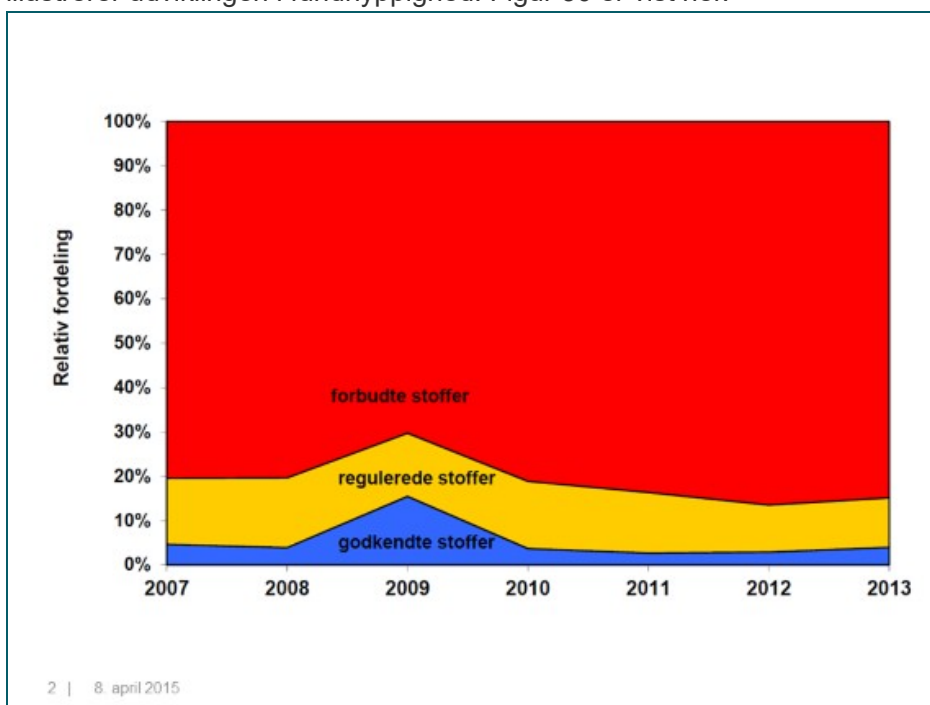
Fra Grundvandsovervågningsrapporten 2014 kan nævnes følgende resultater:

I 2013 blev der fundet godkendte pesticider i 0,2 procent af indtagene, som overskred grænseværdien for drikkevand på 0,1 µg pr. l. I bilaget til rapporten kan ses, at dette er et enkelt fund af glyphosat.

Der blev fundet regulerede stoffer over grænseværdien i 1,9 procent af indtagene. Der er 4 fund af bentazon, 5 fund af mechlorprop og 2 fund af dichlorprop.

Nu forbudte stoffer blev fundet over grænseværdien i 8,8 procent af indtagene. 4,9 procent skyldes BAM og resten helt overvejende atrazin og metribuzin og disse stoffers nedbrydningsprodukter.

Prøverne er indsamlet fra ca. 1.250 indtag i det gamle GRUMO overvågningsprogram og 157 indtag, som er etableret som led i at udbygge grundvandsovervågningen, så den fremover vil kunne leve op til EU's krav i vandrammedirektivet om at sikre en repræsentativ overvågning. Monitoringen kan således ikke generelt anvendes til at vurdere udviklingen for fund af pesticider i grundvand. Hidtil har overvågningen været risikobaseret, dvs. at antal stoffer er øget gennem perioden og at andelen af analyser gradvist er øget i det øverste grundvand, samt at der analyseres færre gange i indtag, hvor der ikke er fund. I rapporten ses en række figurer, som illustrerer udviklingen i fundhyppighed. Figur 30 er vist her.

Figur 30 viser den relative fordeling af andel fund for godkendte, regulerede og forbudte stoffer pr. år i 2007-2013. Det ses, at et ellers stabilt kurveforløb løftes af relativt mange fund af glyphosat og AMPA i 2009, se også Tabel 15. En udredning gennemført i 2009-2010 kunne ikke fastslå årsagen til de særligt mange fund i 2009. Kilde: Grundvandsovervågningen 2014, side 88. GEUS.

I vandværkernes boringskontrol er det tilsvarende nu forbudte stoffer, som udgør den væsentlige del af fund både over og under grænseværdien. Glyphosat har været analyseret i 1542 borer og er fundet lige over grænseværdien i to af disse med en maksimal koncentration på 0,13 µg pr. l.

KILDE

Grundvandsovervågning 2014, GEUS

Bilag til grundvandsovervågning 2014, GEUS

KOMMENTARER

GLYPHOSAT

Miljøstyrelsens rapport om glyphosatfund i grundvandsovervågningen fra 2011 viste, at fund af glyphosat formentlig skyldes analysefejl og utætte borer, men det kunne ikke endeligt fastslås, som det af GEUS er nævnt ovenstående under figur 30. Antal fund før og efter 2009 bekræfter, at der ikke har været tale om regulære fund. De reelle fund, der gennem årene har været i borer og brønde, har gennemgående været karakteriseret ved, at glyphosat har været anvendt helt tæt på brønd eller borehul, og at transporten derved har kunnet ske gennem sprækker eller utætte borerør.

BENTAZON

Fund af bentazon over grænseværdien er set over årene, og gav i 2013 anledning til en **udredning** fra Miljøstyrelsen. På baggrund af konklusionerne i denne udredning, bliver bentazon yderligere testet i pesticidvarslingsystemet VAP. En sandsynlig forklaring på fundene over grænseværdien i grundvandsovervågningen er punktkilder eller usædvanlige nedbørshændelser efter udbringning.

HORMONMIDLER

Mechlorprop og dichlorprop anvendes ikke længere i produkter i landbrug, men kun i produkter til plænerens. Dette kunne indikere, at der her er tale om gamle punktkilder, idet disse stoffer i landbrugsjord har en forholdsvis hurtig nedbrydning.

VAP

Danmark har som det eneste land etableret et **varslingsystem for pesticider (VAP)**, som består af 5 helt afgrænsede marker, hvor der måles, om der sker udvaskning ved almindelig landbrugsmæssig anvendelse af pesticider i godkendte doseringer. Siden 1999 er udvaskningsrisikoen undersøgt for 101 aktivstoffer og tilhørende metabolitter. Resultaterne har i perioden ført til flere forbud og reguleringer, således at Miljøstyrelsen senest har kunnet **meddele** følgende: "Ingen tegn på at grundvandet er truet af den nuværende brug af sprøjtemidler i Danmark."